

El mercat elèctric preocupa

Andreu Mas-Colell

Per entendre el que està passant, o pot passar, en el mercat elèctric espanyol convé remarcar-ne dos trets: un és que volem limitar el consum d'electricitat carbònica; l'altre és que el model de competència perfecte dels llibres de text no el descriu bé: dominen les empreses grans i políticament influents. El terme *oligopoli* és més adient.

La mesura dràstica per limitar el consum d'electricitat carbònica seria la prohibició. Però la capacitat de producció a partir de fonts renovables no és encara al nivell necessari per evitar un cataclisme econòmic en cas de fer-ho. Augmentar-la és el repte fonamental. El que hem fet és encarir-ne la producció mitjançant l'exigència de drets d'emissió (penseu-ho com un impost). Això dona lloc a un preu que en desestimula el consum. També assegura que el cost de producció per renovables és més baix que per carboni i, per tant, que les plantes carbòniques no produiran abans que la capacitat renovable no s'utilitzi plenament.

Els preus generen controvèrsia. Ens agradaria que l'electricitat fos més barata, però la realitat actual –capacitat limitada de producció renovable i cost ambiental de la carbònica– és que no ho és i no podem viure com si ho fos. Com amb d'altres béns de primera necessitat, l'impacte pot ser significatiu en sectors socials vulnerables. Mitigar-ne l'efecte és imperatiu. La via de la política de rendes (subsídies) i d'assegurança social és la que correspon. Controlar preus, beneficiant així tota la població, és en general una política social problemàtica perquè fiscalment és insostenible. I, en aquest cas, molt poc indicada: estimula el consum d'electricitat carbòni-

L'autoritat pública haurà de ser molt responsable d'impulsar la inversió en renovables

ca. Una altra controvèrsia deriva del fet que, al ser els costos de la producció renovable inferiors als carbònics, un generador renovable obté beneficis que són creixents en el nivell de producció... carbònica. Són beneficis que no depenen del que fa l'empresa, sinó de la situació del mercat. Seria legítim que, via un impost sobre beneficis, aquests revertissin en qui ha creat la situació de mercat que els fa

possibles: el govern. En un mercat de competència perfecta, amb lliure entrada d'empreses, no ho recomanaria. Els beneficis són el senyal de mercat que hi ha negoci a les renovables i generarien el resultat desitjat: inversió en elles. No fora sensat limitar l'incentiu.

Ara bé, el caràcter d'oligopoli del mercat elèctric canvia les coses. Les empreses, és cert, estan fent inversions en renovables. Però, al ritme adequat? Donada la influència de la seva producció sobre els preus, les empreses elèctriques, com a qualsevol oligopoli, no poden tenir la compulsió de maximitzar l'oferta. Un fet curiós: és fins i tot possible que un augment de l'impost al carboni augmenti els beneficis de l'empresa, ja que aquesta produeix electricitat no verda però també verda. Se'n segueix que en la situació d'oligopoli que descriu la realitat espanyola l'autoritat pública haurà de ser molt responsable d'impulsar el dinamisme inversor en renovables que faci possible la completa eliminació de l'electricitat no verda.

Una política adient podria combinar: 1) un calendari cap a la prohibició de l'electricitat no verda; 2) un impost sobre beneficis de les empreses que exclogui la inversió en renovables. És a dir: si els beneficis ("caiguts del cel") no es reinverteixen en renovables, llavors reverteixen al govern; 3) reconèixer el repte social dels preus i encarar-lo per la via de suplementos de renda als més vulnerables. ●

A. MAS-COLELL, UPF i Barcelona School of Economics (BSE)